

Practical Law:

הלכה

Rambam, Laws of Prayer, Ch. 2

הרמב"ם הלכות תפלה פרק ב'

(1) On Yom Kippur, in each of the five prayer services, a person says an *Amidah* prayer consisting of seven blessings: The first and last three that are always said and the middle one, on the subject of the day. In each one of the prayer services, he concludes the middle blessing with the words; King over all the Universe, Who sanctifies the Jewish People and the Day of Atonement. If Yom Kippur falls on the Sabbath, he concludes this blessing at every prayer service with the words, King of all the Universe, Who sanctifies the Sabbath, the Jewish People, and the Day of Atonement.

(2) To what does this apply? To the fast day of Yom Kippur of ordinary years, but on the Yom Kippur of the Jubilee Year, a person says nine blessings in the *Amidah* of the additional [*mussaf*] prayer service, just as in

the additional [*mussaf*] prayer of Rosh HaShanah, and they are the very same blessings, no less and no more. But they are said only when the Jubilee is observed. (3) Whenever a person recites the *Amidah* prayer, he precedes the first blessing with the words; (Psalms 51:17) "Lord, open my lips, and let my mouth will speak of Your praise." And he concludes the prayer by saying; (Psalms 19:15) "May the words of my mouth and the thoughts of my heart be pleasing before You" and then, he steps backwards.

א ביום הכפורים מתפלל בכל תפלה מחמש תפלות שבע ברכות שלש ראשונות ושלש אחרונות ואמצעית מעין היום וחותם בכל אחת מהן מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכפורים ואם חל להיות בשבת חותם בכל תפלה מהן מלך על כל הארץ מקדש השבת וישראל ויום הכפורים: ב במה דברים אמורים ביום צום של כל שנה ושנה אבל ביום צום של שנת היובל מתפלל תפלת המוספין תשע ברכות כמו שמתפלל במוסף ראש השנה והן אותן הברכות עצמן לא פחות ולא יותר ואין מתפללין אותן אלא בזמן שהיובל נוהג: ג בכל תפלה מהתפלות פותח קודם לברכה ראשונה ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך וכשהוא חותם בסוף התפלה אומר יהיו לרצון אמרי פי וגו' ואחר כך צועד לאחוריו:

PEKUDAI FOR MONDAY**פקודי ליום שני**

TORAH

תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב'ין להשאיר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

כּו וַיְהִי מֵאֵת פֶּכֶר הַכֶּסֶף לְצִקָּת אֵת אֲדָנִי כּו וְהָיָה מֵאֵה פְּכָרִין דְּכֶסֶף לְאַתְכָּא יְת סְמְכִי קוּדְשָׁא וְיִת

(27) And the hundred *kikar* of silver [were used] to cast the sockets of the

RASHI

רש"י

(כו) לְצִקָּת. בתרגומו לְאַתְכָּא: אֵת אֲדָנִי — [This word is to be understood] as it is translated [by Onkelos, namely:]

[נתך] "metal," named such because it is cast (נתך) "to pour" [related to the word מתכת, "metal," named such because it is cast] (see Rashi 9:33 above). **The sockets of the Sanctuary** — [used as bases] for the planks

סִמְכֵי דְפִרְכַּתָּא מְאָה סִמְכֵין
 לְמְאָה כְּכַרִּין כְּכַרְא לְסִמְכָא:
 כח וַיֵּת אֶלְפָּא וְשִׁבְעַ מְאָה
 וְשִׁבְעִין וְחֲמִשָּׁא עֶבֶד וַיִּין
 לְעִמּוּדֵיָא וְחָפֵא רִישֵׁיהוּן וְכִבְשׁ
 יְתֵהוּן: כט וַנְּחָשָׂא דְאַרְמוּתָא
 שִׁבְעִין כְּכַרִּין וַתְּרִין אֶלְפִין
 וְאַרְבַּע מְאָה סִלְעִין: ל וְעֶבֶד
 בַּה יֵת סִמְכֵי תִרְעַ מִשְׁכַּן זְמַנָּא
 וַיֵּת מִדְּבַחָא דְנִחָשָׂא וַיֵּת סִרְדָּא
 דְנִחָשָׂא דִי לֵיהּ וַיֵּת כָּל מְנֵי
 מִדְּבַחָא:

הִקְדָּשׁ וְאֵת אֲדָנִי הַפְּרָכֶת מֵאֵת אֲדָנִים
 לְמֵאֵת הַכֶּכֶר כְּכָר לְאֲדָן: כח וְאֵת־הָאֶלֶף
 וְשִׁבְעַ הַמְּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וַיִּים
 לְעִמּוּדִים וְצִפָּה רִאשֵׁיהֶם וְחֲשַׁק אֹתָם:
 כט וַנְּחָשֶׁת הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים כְּכָר וְאֶלְפִים
 וְאַרְבַּע־מְאוֹת שֶׁקֶל: ל וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת־אֲדָנֵי
 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת מִזְבַּח הַנְּחָשֶׁת וְאֵת־
 מִכְבַּר הַנְּחָשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ וְאֵת כָּל־כְּלֵי
 הַמִּזְבֵּחַ:

Sanctuary and the sockets for [the supporting pillars of] the Cloth Partition — one hundred sockets for one hundred *kikar*, a *kikar* for each socket. (28) And with the one thousand seven hundred and seventy-five [shekel], he made hooks for the [Courtyard] pillars, covering their tops and girding them with [silver] strands. (29) And the [total] copper [donated] as a wave-offering was seventy *kikar* and two thousand four hundred shekel; (30) With it, he made the sockets at the Entrance to the Tent of Appointment, and the copper Altar together with its copper grating, and all the vessels for this Altar.

RASHI

of the Sanctuary. There were forty-eight such planks, [housed in a total of] ninety-six sockets (see 26:15-25 above). And thus, [together with] the four sockets [used as bases for the supporting pillars] of the Cloth Partition (see 26:31-32 above), the total [number of silver sockets in the Sanctuary,] came to one hundred (as stated in our verse). All of the remaining sockets [necessary for the Sanctuary] are stated by Scripture to be made of copper (see 26:37 and 27:17 above). (28) Covering their tops — [not the tops of the hooks (Siftei Chakhamim), but rather, he covered the tops of] the pillars with these [remaining 1,775 shekel of silver (Mizrachi)]. For concerning all of these [Courtyard pillars], Scripture writes that he covered their tops with silver and girded them with [silver] strands (see verses 17 and 19 above).

רש"י

הִקְדָּשׁ. שֶׁל קִרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן שֶׁהֵם מ"ח קִרְשִׁים וְלָהֶן צ"ו אֲדָנִים וְאֲדָנֵי פִרְכַּת אֶרְבַּעַה הֲרִי מְאָה וְכָל שְׂאֵר הָאֲדָנִים נִחָשֶׁת כְּתִיב בָּהֶם: (כח) וְצִפָּה רִאשֵׁיהֶם. שֶׁל עִמּוּדִים מִהֶן. שֶׁכִּבְּלוֹן כְּתִיב וְצִפָּה רִאשֵׁיהֶם וְחֲשׂוּקֵיהֶם כְּסָף:

PROPHETS I Kings 7

מִן בְּכֶכֶר הַיַּרְדֵּן יִצְקֵם הַמֶּלֶךְ בְּמַעְבְּהַ הַאֲדָמָה בֵּין מִן בְּמִישְׁרֵי יַרְדֵּנָא אֲתִיכִינוּן

(46) In the plain of the Jordan did the king cast them, in the thickness of the

מִלְכָּא בְּעוֹבֵי גִרְגְּשָׁתָא בֵּין
סְכוּת וּבֵין צָרְתָן: מִזְּוֹאֲצֵנֵע
שְׁלֹמֹה יִתְּ כָּל מְנִיָּא מִסְּגִי
לְחָדָא לְחָדָא לִיִּת סוּף לְמִתְקָל
נְחֹשָׁא: מִחַ וְעַבְד שְׁלֹמֹה יִתְּ כָּל
מְנִיָּא דִּי בְּבֵית מִקְדָּשָׁא דִּיִּי יִתְּ
מִדְּבַחָא דְדִּהְבָּא וְיִתְּ פִתּוּרָא דִּי
עֲלוּהֵי לְחֵם אֲפִיָּא דְהָבָא:
מִט וְיִתְּ מְנִרְתָּא חֲמִשׁ מִיִּמְיָא
וְחֲמִשׁ מִשְׁמָאלָא קָדָם בֵּית

סְכוּת וּבֵין צָרְתָן: מִזְּוֹנַח שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַפְּלִים
מִרְבַּ מְאֹד מְאֹד לֹא נִחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת:
מִחַ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל־הַפְּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְדוּהָ אֶת
מִזְבַּח הַזֹּהֵב וְאֶת־הַשְּׁלֶחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים
זֶהְבִּי: מִט וְאֶת־הַמְּנֹרֹת חֲמִשׁ מִיִּמִּין וְחֲמִשׁ מִשְׁמָאל
לְפָנֵי הַדְּבִיר זֶהְבִּי סָגוּר וְהַפָּרַח וְהַנֶּזֶר וְהַמְּלֻקָּחִים
זֶהְבִּי:

כפורי דהבא טבא ושונתא ובוציניא וצבתיא דהבא:

clay between Succot and Tsartan. (47) And Shlomoh left all the utensils unweighed, because they were very many; therefore the weight of the copper was not determined. (48) And Shlomoh made all the utensils that belonged to the House of the Lord; the altar of gold, and the table of gold, upon which was the showbread, (49) And the lampstands of pure gold, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, and the flowers, and the lamps, and the tongs of gold.

RASHI

(46) **Cast** — *i.e., melted [and then cast].*
במעבה האדמה — *means in the thickness of the ground.* (49) **Five on the right side** — *of the menorah that was made by Moshe [and five on the left side of the menorah].* **And the flowers** — *i.e., of the menorah.* **And the lamps** — *these are the cups into which the oil and wicks are placed. And the tongs* — *with which the wick is lifted out of the oil.*

רש"י
(מו) וְצָקָם. הַתִּיכָם: בְּמַעְבַּה הָאֲדָמָה. בְּעוֹבֵי
הָאֲדָמָה: (מט) חֲמִשׁ מִיִּמִּין. הַמְּנֹרָה שֶׁעָשָׂה מִשֶּׁה
וְחֲמִשׁ מִשְׁמָאל: וְהַפָּרַח. שֶׁל מְנֹרָה: וְהַנֶּזֶר.
בְּזִכְיוֹ שְׁנוֹתַיִן בְּהוֹן הַשֶּׁמֶן וְהַפְּתִילָה: וְהַמְּלֻקָּחִים.
שְׁמֵרִימִין הַפְּתִילָה מִתּוֹךְ הַשֶּׁמֶן:

Writings Mishlei 20

כֹּה פָּתָא הוּא לְגַבְרָא דְנָדַר
לְקוּדְשָׁא וּבִתְרֵי חֲדָיָא לִיָּה
נִפְשִׁיהּ: כו מְבַדֵּר לְרִשְׁעֵי

כֹּה מוֹקֵשׁ אָדָם יֵלַע קֹדֶשׁ וְאַחַר נִדְרִים לְבַקֵּר:
כו מְזוּרָה רִשְׁעִים מִלֶּךְ חֲכָם וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֹפֶן:

(25) When one is ensnared he has impaired his holiness, and he must seek out vows. (26) The Wise King scatters the wicked, and drives the wheel over them.

RASHI

(25) **When one is ensnared** — *when one stumbles and sins.* יֵלַע קֹדֶשׁ — *he impairs his holiness.* **And he must seek out vows** — *such a person must seek sacrifices to vow and pray for his life.* (26) **Scatters the**

רש"י
(כה) מוֹקֵשׁ אָדָם. בְּשֹׂאֲדָם נִבְשַׁל בְּעִבְרָה: וַיֵּלַע
קֹדֶשׁ. מִקְלָקֵל קְדוּשָׁתוֹ: וְאַחַר נִדְרִים לְבַקֵּר. צָרִיף
אָדָם לְחֹזֵר אַחַר קְרֻבּוֹת לְנִדּוּר וּלְהִבְיָא לְבַקֵּשׁ עַל
נַפְשׁוֹ: (כו) מְזוּרָה רִשְׁעִים. פָּרְעָה וְחִילוֹ וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם

wicked — *Pharaoh and his host and He repaid them to their measure.*

כז נר יהוה נשמת אדם חפש כל־חדרי־בטן: מלכא חקימא ומחפד עליהון
 כח חסד ואמת יצרו־מלך וסעד בחסד פסאו: גלגלא: כז שרגא דאלהא
 נשמתא דבני נשא ובציא
 כלהון גויא דכריסא: כח חסדא וקושטא ינטרו למלכא ומתקן כורסיה בחסדא:

(27) The soul of man is the candle of the Lord, searching all the innermost parts.

(28) Kindness and truth preserve the king; and his throne is upheld by kindness.

RASHI

רש"י

(27) **The soul of man is the candle of the Lord** — which testifies against him in judgment. (כז) נר ה' נשמת אדם. מעידה עליו בדין:
 (כח) חסד ואמת יצרו. ישמרו את המלך:

Kindness and truth preserve the king — they guard over the king.

Mishnah Shabbat, chapter 23

משנה שבת פרק כג

(1) A man may borrow pitchers of wine and pitchers of oil from his neighbor, provided that he does not say to him; Lend [them] [halveini] to me [where the term *halveini* is used, it signifies long term and we fear lest the lender mark it down so that he not forget it]; and in the same manner, a woman [may borrow] loaves from her neighbor. If he does not trust him, he leaves his cloak with him [as a pledge] and makes a reckoning with him after the Sabbath. So, too, if the eve of Passover in Jerusalem falls on a Sabbath [and he forgot to buy his Pesach sacrifice], he leaves his cloak with him [the vendor] and receives his Pesach lamb and makes a reckoning with him after the Festival. (2) A man may count his guests and his dessert portions orally, but not from a written note [i.e., if had written a list of all the guests he is having for *Shabbat*, he should not read that list on *Shabbat*. One reason is, lest he erase the name of a guest who is not coming; another reason is, lest he start reading other secular documents]. One may cast lots with his sons and members of his household for [portions at] the table [i.e., who will get which portion. Since everything belongs to the head of the household, each doesn't really mind what he gets. However, one may not cast lots with other guests (all of whom brought their own food or paid for the meal) who may measure, weigh

רבנו עובדיה מברטנורא

א שואל. ובלבד שלא יאמר הלויני. דהלואה לזמן מרובה משמע, וקיימא לן סתם הלואה שלשים יום, הלכך אתי מלואה לכתוב על פנקסו כך וכך הלויני לפלוני כדי שלא ישכח: **מניח טליתו אצלו.** אם אינו מאמינו. ולוקח אותו ומקדישו בשבת, דחובות שקבוע להן זמן יכולים להקדיש בשבת: **ב פרפרותיו.** מיני מעדנים: **אבל לא מן הכתב.** אם כתב מערב שבת כך וכך אורחים כדי שלא ישכחם, לא יקרא באותו כתב בשבת, גזירה שמא יחזוק, אי נמי שמא יקרא בשטרי הדיטות, ואין מותר לקרות בשבת אלא בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה לאחר שכתבה ובפירושיהן, אבל בשאר דברים או בספרי חכמות שאינן מדברי נבואה או מפירושיהן, אסורים: **מפיס.** מטיל גורל לחלק מי יגיע

or count what they receive on the Sabbath, in order to compare with the others. However, this is permitted during the week], provided that he does not intend to offset a large portion against a smaller one [i.e., all portions are of similar size] because [otherwise, each guest pays attention to the size of the portion he receives and agrees to the lottery only

because he thinks he will get the larger amount, therefore] this is prohibited as gambling. And [so, too, on a Festival, priests] may cast lots for sacrifices [i.e., for the portions to be eaten from those animals which have been sacrificed] on Festivals, but not for the portions [of those animals sacrificed the day before, i.e., the Rabbis did not permit casting lots on the Festival for portions of animals sacrificed before the Festival, since those lots should have been cast before the Festival]. (3) A man must not hire workers on the Sabbath [even for work to be performed after the Sabbath], nor instruct his neighbor to hire workers on his behalf [since speech concerning weekday affairs is prohibited based on the verse "Nor pursuing your business nor speaking of vain matters" (Isaiah 58:13)]. One must not go [on the Sabbath] to the [outermost limit of the] *techum Shabbat* [the two thousand cubit Sabbath boundary] to await nightfall [when the Sabbath expires] in order to hire workers or bring in produce [or anything else which would be forbidden to perform on the Sabbath, since this is, in fact, preparing on the Sabbath for something that is prohibited to perform on the Sabbath]; but one may do so in order to watch [his field, because had his field been within the Sabbath boundary, watching it would be permitted], and [once there,] he may bring [home] produce with him [since his intent was to watch]. Abba Shaul stated a general principle; Whatever I have a right

רבנו עובדיה מברטנורא

כל מנה ומנה: **עם בניו ועם בני ביתו**. שוהן סמוכים על שולחנו שאין כאן קפידא, אבל עם אחר לא, דבני חבורה המקפידים זה על זה, שאין מוחלין ואינן מוותרים זה לזה, עוברים משום מדה ומשום משקל ומשום מנין ומשום לויין ופורעין דגזור בהו רבנן שמא יכתבו: **ובלבד שלא יתכווין**. וכו'. מתניתין חסורי מחסרא והכי קתני, מפסי אדם עם בניו ועם בני ביתו על השלחן ואפילו מנה גדולה כנגד מנה קטנה, ודוקא עם בניו ועם בני ביתו, אבל עם אחר לא, ובלבד שלא יתכוין לעשות מנה גדולה כנגד קטנה או הוא דביום טוב אסור ובחול שרי, אבל אם נתכוין לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה אפילו בחול אסור: **משום קוביא**. דגול הוא, דאסמכתא לא קניא. והאי אסמכתא היא, דסמיך על הגורל אם יפול לו הגורל על המנה הגדולה יזכה בה ולפיכך תלה עצמו אף לגורל הקטנה על הספק, ואילו ידע מתחילה שכן לא היה מתרצה: **חלשים**. גורלות, כמו חולש על גוים (ישעיה יד): **על הקדשים ביו"ט**. שנשחטו ביום טוב, לחלק אותם בין הכהנים: **אבל לא על המנות**. של קדשים של אתמול: **ג לא ישכור אדם פועלים**. דכתיב (ישעיה נה) ממצוא חפצך ודבר דבר: **ולא יאמר אדם לחברו**. וכו'. לדיוקא נקטיה, לא יאמר לחבירו שכור לנו פועלים, אבל אומר לו הנראה שתעמוד עמי לערב, כלומר עכשיו נראה אם תבוא אלי לכשתחשך, ואף על פי ששניהם יודעים שעל מנת לשכרו לפעולתו הוא מזהירו, כיון דלא מפרש ליה שכירות בהדיא שרי, דקיימא לן דיבור אסור הרהור מותר: **אין מחשיכין על התחום**. לקרב עצמו בשבת עד סוף התחום ולהחשיך שם, שיהיה קרוב למקום הפועלים או לפרס להביא פירות, דכל דבר שאסור לעשותו בשבת אסור להחשיך עליו. אבל מחשיך הוא להיות קרוב לצאת ולשמור פירותיו, דזה דבר המותר בשבת לשמור פירותיו: **ומביא פירות בידו**. הואיל ועיקר מחשבתו לא היתה לכך: **כלל אמר אבא שאול**. אתנא קמא פליג, דאסר כל החשכה ולא מפליג בין החשכה של מצוה להחשכה של רשות.

ועם בני ביתו על השלחן, ובלבד שלא יתכוון לעשות מנה גדולה כנגד קטנה, משום קביא. ומטיילין חלשים על הקדשים ביום טוב, אבל לא על המנות: ג לא ישכור אדם פועלים בשבת, ולא יאמר אדם לחברו לשכור לו פועלים. אין מחשיכין על התחום לשכור פועלים ולהביא פרות, אבל מחשיך הוא לשמור, ומביא פרות בידו. כלל אמר אבא שאול, כל

to instruct [on the Sabbath that it be done after the Sabbath, i.e., for a mitzvah (see next *Mishnah*)], I am permitted to await nightfall, [in preparation] for it [at the *techum Shabbat*]. (4) One may go and await nightfall at the *techum Shabbat* in order to [attend and to] ascertain the needs of a bride or to [attend to the] needs of the deceased, [such as] to bring a coffin and shrouds for the deceased [immediately after *Shabbat*]. If a gentile brought flutes [to play solemn music] on the Sabbath [from outside the *techum Shabbat*, due to the fact that it is obvious that they

were brought on behalf of the Jew, the Rabbis banned their use at the funeral and therefore], one must not mourn for a Jew on them, unless they came from a place nearby [i.e., from within the *techum Shabbat*]. If he [a gentile] made a coffin for himself or dug a grave for himself [on *Shabbat*], a Jew may be buried in it. But if [he made it] for the sake of a Jew, he may never be buried in it. (5) All the necessities for the deceased may be performed [on the Sabbath, i.e.,] he may be anointed with oil and washed [to slow the body's decay], provided that no limb is moved. [Since the limbs of the deceased are *muktzah*, they may not be moved; however, they may be touched.] A pillow [or mattress] may be moved from under him so that he is subsequently on the sand [but he may not be moved from the pillow, since the limbs of the deceased may not be moved], in order that he keep [i.e., so that the body remains cool. The mattress or pillow may add heat thereby hastening decay]. The jaw may be tied up, not in order to close it, but rather, [to give it support] so that it should not open further, and likewise, if a beam is broken, it may be supported by a bench or the side boards of a bed, not in order to raise it [to its previous level], but so that it should not sink further. One may not close [the eyes of] the deceased [which is considered equivalent to a limb] on the Sabbath, nor on

שָׁאֲנִי זְכָאֵי בְּאִמְרֵתוֹ, רְשָׁאֵי אֲנִי לְהַחֲשִׁיד עָלָיו: ד' מַחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפָקֵחַ עַל עֶסְקֵי כְּלָה, וְעַל עֶסְקֵי הַמֵּת לְהֵבִיא לוֹ אַרְוֹן וְתַכְרִיכִין. גוֹי שֶׁהֵבִיא חֲלִילִין בְּשַׁבָּת, לֹא יִסְפֹּד בְּהֵן יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא אִם כֵּן בָּאוּ מִמְּקוֹם קְרוֹב. עָשׂוּ לוֹ אַרְוֹן וְחָפְרוּ לוֹ קֶבֶר, יִקְבֵּר בּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, לֹא יִקְבֵּר בּוֹ עוֹלָמִית: ה' עוֹשִׂין כָּל צְרִכֵי הַמֵּת, סְכִין וּמְדִיחִין אוֹתוֹ, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִזְיוּ בּוֹ אֶבֶר. שׁוֹמְטִין אֶת הַכֹּר מִתַּחְתָּיו וּמְשִׁילִין אוֹתוֹ עַל הַחוּל בְּשִׁבִיל שְׁיִמְתִּין. קוֹשְׂרִין אֶת הַלְּחִי, לֹא שְׁיַעֲלֶה, אֲלֵא שְׁלֵא יוֹסִיף. וְכֵן קוֹרֶה שֶׁנִּשְׁבְּרָה, סוֹמְכִין אוֹתָהּ בְּסַפְסָל אוֹ בְּאַרְכּוֹת הַמֶּשֶׁה, לֹא שְׁתַּעֲלֶה, אֲלֵא שְׁלֵא תוֹסִיף. אֵין מְעַמְצִין אֶת הַמֵּת בְּשַׁבָּת, וְלֹא כַּחַל

רבנו עובדיה מברטנורא

ואתא איהו ואמר דהחשכה של מצוה שריא, שכשם שמותר לומר לחבירו בשבת תהיה מזומן לילך לאחר חשיכה להביא ארון ותכריכים למת, כך מותר להחשיך על התחום כדי שיהיה מזומן לאחר חשיכה להביא ארון ותכריכים. וסיפא דתנן מחשיכים על התחום (לפקח) על עסקי בלה ועל עסקי המת, אבל שאול היא. והלכה כמותו: **ד' לפקח על עסקי בלה.** לעיין ולחקור בצרכי הכלה: **חלילין.** כלי נגון חלולין שקולן מעורר הבכי: **לא יספוד בהן ישראל.** קנסא הוא, משום דמוכחא מלתא שבשביל ישראל הובאו: **אלא אם כן באו ממקום קרוב.** אלא אם כן נודע לנו בבירור שבאו ממקום שבתוך התחום ולא הביאום מחוץ לתחום: **ארון.** לעצמו שיקבור בו נכרי או למכור: **ה' סכין.** בשמן: **ומדיחין.** במים. ופוקקין נקביו, סותמין נקביו העליונים והתחתונים בבגד או בשום דבר כדי שלא תכנס בהם הרוח ויתפת: **ובלבד שלא יזיוו בו אבר.** שלא יטלטל ויגביה לא ידו ולא רגלו ולא ירסי עיניו, שאסור לטלטל המת או אבר מאבריו אף על פי שמותר ליגע בו. וכן כל מוקצה מותר בנגיעה ואסור בטלטול. וביצה שנולדה בשבת או ביום טוב אסורה אפילו בנגיעה, שמפני כדוריתה נגיעתה זהו טלטולה: **ושומטים את הכר מתחתיו.** ונמצא מוטל על החול. אבל לא מטלטלו להניחו על החול, דהא תנא רישא ובלבד שלא יזיו בו אבר: **בשביל שימתין.** שלא יסריח מחמת חום הסדיגים והכריים: **קושרין את הלחי.** של מת שהיה פיו הולך ונפתח: **לא שיעלה.** להסגר מה שנפתח,

weekdays at the moment of death, and he who closes the eyes [of a dying person] at the point of death is a murderer [because if there

was a faint glimmer of life, by physical contact with the dying individual he may, very well, be killing him].

רבנו עובדיה מברטנורא

דהיינו מזוי אבר, אלא שלא יוסיף להפתח: **סומכים אותה בספסל**. שהרי תורת כלי עליה: **ולא שתעלה**. דהוה ליה בונה: **אין מעמצין**. את עיניו בשבת אפילו לאחר יציאת נפש, דהוה ליה מזוי אבר: **שופך דמים**. שבדבר מועט מקרב מיתתו:

Gemara Shabbat, 153a

We learned elsewhere, Rabbi Eliezer said: Repent one day before your death. His disciples asked him; Does one then know on which day he will die? Then all the more reason that he repent today, he replied, lest he die tomorrow, and thus his whole life is spent in repentance. And Shlomoh also said in his wisdom; "Let your garments always be white [i.e., your soul should be pure and clean]; and let your head not lack ointment." (Ecclesiastes 9:8) Rabbi Yochanan ben Zakkai said; This may be compared to a king who summoned his servants to a banquet without appointing a time. The wise ones adorned themselves and sat at the door of the palace. They said; Is anything lacking in a royal palace [which would prevent us from being called at any moment]? The fools went about their work, saying; Can there be a banquet without preparations [obviously, we still have time]? Suddenly, the king desired [the presence of] his servants; the wise entered adorned, while the fools entered soiled. The king rejoiced at the wise, but was angry with the fools. Regarding those who adorned themselves for the banquet, he said; Let them sit, eat and drink. But those who did not adorn themselves for the banquet, let them stand and watch. Rabbi Meir's son-in-law said in Rabbi Meir's name; Then they [who stood] would [merely] look as though they were attendants [i.e., called by the king to service the dinner and as such would not be embarrassed]. Rather, both sit, the former eating while the latter goes hungry, the former drinking while the latter is thirsty, for it is said; "Therefore says the Lord God, Behold, my servants shall eat, but you shall go hungry: behold, my servants shall drink, but you shall be

עם יציאת הנפש. והמעמץ עם יציאת נפש, הרי זה שופך דמים:

גמרא שבת דף קנ"ג.

תנן התם רבי אליעזר אומר שוב יום אחד לפני מיתתך שאלו תלמידיו את רבי אליעזר וכי אדם יודע איזה יום ימות אומר להו וכל שכן ישוב היום שפא ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה. ואף שלמה אמר בהקמתו (קהלת ט') בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. אמר רבן יוחנן בן זכאי משל למלך שזימן את עבדיו לסעודה ולא קבע להם זמן. פקחין שבהן קשטו את עצמן וישבו על פתח בית המלך אמרו כלום חסר לבית המלך. טפשים שבהן הלכו למלאכתם אמרו כלום יש סעודה בלא טורה. פתאום בקש המלך את עבדיו פקחין שבהן נכנסו לפניו כשהן מקושטין והטפשיין נכנסו לפניו כשהן מלוכלכין. שמח המלך לקראת פקחין וכעס לקראת טפשיין אמר הללו שקשטו את עצמן לסעודה ישבו ויאכלו וישתו הללו שלא קשטו עצמן לסעודה יעמדו ויראו. חתנו של רבי מאיר משום רבי מאיר אמר אף הן נראין כמשמשין אלא אלו ואלו יושבין הללו אוכלין והללו רעבין הללו שותים והללו צמאים שנאמר (ישעיה ס"ה) כה אמר ה' הנה עבדי יאכלו ואתם

thirsty; [behold, my servants shall rejoice, but you shall be ashamed;] behold, my servants shall sing from joy of heart, but you shall cry from sorrow of heart.” (Isaiah 65:13-14)

תִּרְעֵבו הַנָּה עֲבָדֵי יְשׁוּתוֹ וְאַתֶּם תִּצְמְאוּ הַנָּה עֲבָדֵי יָרֵנוּ מִטּוֹב לֵב וְאַתֶּם תִּצְעֲקוּ מִכָּאֵב לֵב. דְּבַר אַחַר בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגִדֵיךָ לְבָנִים אֵלּוּ צִיצִית, וְשָׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אֶל יַחֲסֵר אֵלּוּ תְּפִילִין;

Another, interpretation: “Let your garments

always be white” — this refers to *tzitzit*; “and let not thy head lack ointment” — to *tefillin*.

זוהר פקודי דף רמ"ט ע"ב

בְּאִמְצָעֵי תֵּא דְהִיכְלָא דָא אֵית אַתְרָא דְקִיּוּמָא לְעִילָא לְעִילָא בְּאַרְבַּע פְּתַחֲזִין לְאַרְבַּע סַטְרֵי עֲלֵמָא וְעֵשֶׁר מְמַנְז לְכָל פְּתַחָא וּפְתַחָא וְחַד מְמַנְז עֲלֵייהוּ. וְהָאֵי כְּלִיל בְּנִהוּרָא דְאַקְרִי אַהֲד"אל וְהָאֵי אִיהוּ אוּפְזִין בְּתוּךְ הָאוּפְזִין מְשֻׁלְבִין דָּא בְּדָא. אֵלּוּן אַרְבַּעִין נְטִילֵי דִינָא מִבֵּי וְכוּתָא לְאַלְקָאָה לְהָאֵי נִשְׁמַתָּא דְחֻבָּאָת לְאַלְקָאָה וְאֵלּוּן קִיּוּמֵי בְּשִׁלְחוּבֵי נוּרָא לְגַבֵּי אֵינּוּן נִשְׁמַתִּין וְטַאסִין לְכַר מִיְהִיכְלָא דָא וְאַלְקָאָן לְנִשְׁמַתָּא דָּא וְקִיּוּמָא נְזִיפָא לְכַר כָּל אֵינּוּן יוּמִין דְּאַתְנַגְזֵרַת עֲלֵהּ וְלֹא עֲאֵלַת לְפָרְגוּדָא. וְאֵלּוּן אַרְבַּעִין אֵינּוּן דְקִיּוּמִין וּמְנַפְזִין וּמְנַדִּין לְכָל אֵינּוּן דְאַפִּיקוּ מִפּוּמִייהוּ מְלָה דְלֹא אֲצַטְרִיכָא וּבְתַר דָּא אֲפִיק מִפּוּמִייהוּ מְלָה קְדִישָׁא מְלָה דְאוּרִייתָא וּמְטַנְפֵי פּוּמִייהוּ בַּהּ וְאֵלּוּן קִיּוּמֵי וּמְנַדִּין לוֹן וְקִיּוּמֵי בְּהָאֵי נְהוּיָא אַרְבַּעִין יוּמִין דְלֹא אֲשַׁתַּמַּע צְלוּתְהוֹן וְכוּן לְכָל אֵינּוּן דְחָאבוּ אֵינּוּן חוּבִין דְבַעֲזִין לְנִזְפָא עֲשֵׂרָה כְּרוּזִין נְפָקֵי בְּכָל יוּמָא וּמְכַרְזִי כָּל אֵינּוּן רְקִיעִין וּבְכָל אֵינּוּן חִילִין וּמְשִׁרְזִין אוּדְהָרוּ בְּפִלְגֵינָא דְאִיהוּ נְזִיפָא נְזִיפָא אִיהוּ עַל חוּבָא פְּלוּנֵי דְעַבְדַּד עַד דְתַב קָמִיָּה מְאַרְיָה רְחֻמְנָא לִישׁוּבָן. כַּד תַּב מִתְּהוּא חוּבָא מִתְּכַנְפֵי אֵלּוּן אַרְבַּעִין וְשִׂרְאָן לִיָּהּ וּכְדִין אַכְרִיזוּ עֲלֵיהּ פִּלְגֵינָא שְׂרָא נְזִיפָא מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה צְלוּתִיהּ עֲאֵלַת וְעַד לָא תַב נְזִיפָא אִיהוּ לְעִילָא וְתַתָּא וּנְטִירוּ דְמְאַרְיָה אֲתַעֲדֵי מְנִיָּה וְאַפְלוּ בְּלִילָא נִשְׁמַתִּיהּ נְזִיפָא דְסַתְמִין לָהּ כָּל תַּרְעֵי שְׁמַיָּא וְלֹא סִלְקָא וְדַחֲזִין לָהּ לְכַר. הָאֵי אוּפְזִין דְקִיּוּמָא עַל אֵלּוּן אַרְבַּעִין כַּד נְטִיל מְטָא לְהַהוּא אַתְרָא דְאַקְרִי תֵּא הֲרָצִים וְכַד עָאֵל עָאֵלוּ עֲמִיָּה אֵינּוּן אַרְבַּעִין דִּי מְמַנְז בְּאַרְבַּע פְּתַחֲזִין וְסִלְקוּן כָּל אֵינּוּן מְגִינִין דִּי דְחָבָא וְאֵלּוּן אֵינּוּן מְלָאכִין דְאַקְרוּן חֲשַׁמְלִים וְאֵינּוּן מְגִינִין וְסִיפִין וְרוּמְחִין דְרַחֲטֵי לְאַנְנָא עֲלֵייהוּ דִישְׂרָאֵל מִשְׁאֵר עֲמִין וְלֹאנְהָא קְרָבָא כְּהוּ וְלִנְקַמָּה לוֹן כְּפּוּם שְׁעֵתָא כְּלֹא אַרְיָבוּ וּבְגִין כַּד אַקְרִי תֵּא הֲרָצִים אַתְרָא דְאֵינּוּן רָצִים רַחֲטֵי וְאוּחֵי לְאַנְהָא וְלִנְקַמָּא נִקְמִין לְקַבֵּל רָצִים אַתְרֵנִין דְרַחֲטֵי לְאַבְאֲשָׂא וְלֹאֲתַרְעָא מוֹלִין לְשִׁלְטָאָה עֲלֵייהוּ וְרָזָא דָּא (אֶסְתֵּר ג') הֲרָצִים יִצְאוּ דְחוּפִים רָצִים מִסַּטְרָא דָּא וְרָצִים מִסַּטְרָא דָּא וּבְגִינְהוֹן (שֶׁם ה') וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צְהֵלָה וְשִׁמְחָה אוּ נְבוּכָד. אֵי מְקַדְמֵי אֵלּוּן דְחָבָא הָעִיר שׁוֹשֵׁן שְׁמַחָה וְאֵי מְקַדְמֵי אֵלּוּן דְסַטְרָא אַתְרָא הָעִיר שׁוֹשֵׁן נְבוּכָד. וְהָא אוּקִימְנָא דְכִבְלָא קִיּוּמִין אֵלּוּן לְקַבֵּל אֵלּוּן סַטְרָא דָּא לְקַבֵּל סַטְרָא דָּא וּבְגִין כַּד אֵלּוּן מְגִינִין לְכִבְלָא כַּד סִלְקוּן אֵלּוּן בְּאֵלּוּן נְפַק חַד אוּרִיא דְלְעִילָא וְאַתְעַבִּידוּ כְּלָהוּ מְגִין חַד וְסִימְנִיד (כְּרַאשִׁית ט"ו) אֲנָכִי מְגִין לָךְ:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sha'arei Kedusha, Part 2, Chapter 4

מספר שערי קדושה ח"ב שער ד'

Regarding embarrassing another person, calling another person by a derogatory name, or getting honor at the expense of another person's shame: Those who do so, descend in hell and do not rise again, and have no share in the World to Come. These actions are included

הַלְבַּנַּת פָּנִים וּמְכַנְיָה שֵׁם רַע לְחַבִּירוֹ וְהַמְתַּכְבֵּד בְּקִלּוֹן חַבִּירוֹ יוֹרְדִין לְגִיהֵנּוּם וְאֵינּוּן עוֹלִים וְאֵינּוּן לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא

in the prohibition against murder. As our Rabbis, of blessed memory, said (Baba Metzia 58b) In the west [the Land of Israel], what are they very careful about? About the red which departs and the white which comes [when causing a person's face to change color with embarrassment]. Regarding Frivolity: This is one of the four categories of people who will not behold the Divine Presence. Our Rabbis, of blessed memory, said; (Avodah Zarah 18b), Whoever acts frivolously falls into hell. They also said (ibid.; Avot 3:3) that even sitting idle is considered a sitting place of the frivolous, as it is written; (Psalms 1:1) “Fortunate is the person ... and who did not sit in the sitting place of the frivolous.” And then it says (verse 2); “But, rather, his desire is for God's Torah.” What is written after it (verses 3-4)? “He will be like a tree planted by streams of water Not so the wicked” And our Rabbis, of blessed memory, said; (Avot 6:2) Every day a Heavenly Voice [emanates from Mount Chorev and] says; Woe to mankind on account of their insulting the Torah. For whoever does not occupy himself with Torah is called rebuked. By this they mean, banished before Heaven, may God save us.

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Ch. 2

(1) On Rosh Chodesh and the intermediate days of the Festivals, in the evening, morning, and afternoon prayers, a person says an *Amidah* prayer consisting of nineteen blessings, as on other days. At [רצה] the *Avodah* blessing; he adds [יעלה ויבא], Our God and the God of our forefathers, may there arise, come In the additional [*mussaf*] prayer of the intermediate days, a person says the additional [*mussaf*] prayer just as on the Festival. On Rosh Chodesh, he says [an additional *mussaf* prayer consisting of] seven blessings: The first and last three as always, and a middle one on the subject of the sacrifice for Rosh Chodesh. He concludes this blessing with the words; Who sanctifies the Jewish People and the new moons. (2) On a Sabbath that falls during the intermediate days of a

וְהֵם בְּכָלֵל לֹא תִרְצֶחַ בְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ
זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּפֶרֶק הַזֶּהב בְּמַעֲרָבָא
בְּמַאי זְהִירֵי טְפֵי בְּאִזְלֵ סוּמְקָא וְאֵתֵי
הוֹרָא. לִיְצַנּוּת הִיא אַחַד מֵאַרְבַּע כְּתוּת
שְׂאִינָן מְקַבְּלוֹת פְּנֵי שְׂכִינָה וְאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ
זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה כָּל הַמִּתְלוֹצֵץ נוֹפֵל
בְּגִיחָנָם. וְאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה
אֶפְלוּ יֵשֵׁב בְּטֵל הָרִי זֶה מוֹשֵׁב לְצִים וְכִמו
שְׂכָתוֹב אֲשֶׁרִי הָאִישׁ וְגו' וּבְמוֹשֵׁב לְצִים
לֹא יֵשֵׁב וְסָמִיךְ לִיהָ בִּי אִם בְּתוֹרַת ה' חֲפָצוֹ
וְגו' מֵה כְּתִיב בְּתַרְיָה וְהִיא כְּעֵץ שְׂתוּל עַל
פְּלָגֵי מַיִם וְגו' לֹא כֵן הָרִשָּׁעִים וְגו' וְאֲמָרוּ
רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּכָל יוֹם בַּת קוֹל
יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת אֵיזֵה לָהֶם לְבָרִיּוֹת
מֵעֲלֻבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה שְׂכָל מִי שְׂאִינוּ עוֹסֵק
בְּתוֹרָה נִקְרָא נְזוּף רְצוּנָם לומר מְנוּדָה
לְשָׁמַיִם ה' יִצִּילֵנוּ:

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק ב'

א בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים וּבְחוּל הַמוֹעֵד מִתְפַּלֵּל
עֶרְבִית שְׁחֵרִית וּמִנְחָה תְּשַׁע עֶשְׂרֵה בְּרִכּוֹת
כְּשֶׁאֵר הַיָּמִים וְאוֹמֵר אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ
יַעֲלֶה וְיָבֵא בְּמוֹסַף בְּחוּל הַמוֹעֵד מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת
הַמוֹסַף כְּמוֹ שְׂמִתְפַּלֵּל בְּיוֹם טוֹב וּבְרֵאשֵׁי
חֲדָשִׁים מִתְפַּלֵּל שְׁבַע בְּרִכּוֹת שְׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת
וְשְׁלֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת וְאַמְצָעִיּוֹת מֵעֵין קָרְבָן רֵאשׁ
חֲדָשׁ וְחוֹתֵם בָּהּ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים:
ב שֶׁבֶת שְׂחָל בְּחוּל הַמוֹעֵד וְכֵן רֵאשׁ חֲדָשׁ שְׂחָל

Festival, and so, too, On Rosh Chodesh that falls on a Sabbath, a person says seven blessings in the evening, morning, and afternoon prayers, as on other Sabbaths, and adds; May there rise, come ... in the *Avodah* blessing. In the additional [*mussaf*] service, he begins and ends the middle blessing with the subject of the Sabbath and mentions the sanctity of the day in the middle of the blessing. On Rosh Chodesh he concludes it with; Who sanctifies the Sabbath, the Jewish People, and the new moons. On the intermediate days of a Festival, he concludes the middle blessing of the additional Amidah prayer in the same way as on a Festival that comes out on the Sabbath [Who sanctifies the Jewish People and the festive seasons — [מקדש ישראל והזמנים —

להיות בשבת מתפלל ערבית ושחרית ומנחה שבע ברכות בשאר השבתות ואומר יעלה ויבא בעבודה במוסף מתחיל בברכה אמצעית מענין שבת ומשלים בענין שבת ואומר קדושת היום באמצע ברכה וחותם בה בראשי חודשים מקדש השבת וישראל וראשי חודשים ובחול המועד חותם בה כמו שהוא חותם ביום טוב שחל להיות בשבת:

PEKUDAI FOR TUESDAY
TORAH

פקודי ליום שלישי
תורה

יכין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

לא וית סמכי דדרתא סחור
סחור וית סמכי תרע דרתא
וית כל סכי משכנא וית כל
סכי דרתא סחור סחור: א ומן
תכלא וארגנא וצבע זהורי
עבדו לבושי שמושא לשמשא
בקודשא ועבדו ית לבושי
קודשא די לאהרן כמא די

לא ואת־אדני החצר סביב ואת־אדני שער
החצר ואת כל־יתדת המשכן ואת־כל־
יתדת החצר סביב: לט א ומן־התכלת
והארגמן ותולעת השני עשו בגדי־שרד
לשרת בקדש ויעשו את־בגדי הקדש

(31) And the sockets of the surrounding Courtyard, and the sockets of the Courtyard's entrance, and all the stakes of the Sanctuary and all the stakes of the surrounding Courtyard. **39** (1) And from the [wool dyed] green[ish-blue], the [wool dyed] purple, and the strips of [wool dyed] crimson, they made laced coverings for holy use, and they made the holy garments belonging to Aharon,

RASHI

רש"י

(1) And from the [wool dyed] green[ish-blue], the [wool dyed] purple, [the strips of (wool dyed) crimson — [The materials donated for the Sanctuary also included linen (see verse 25:4 above),

(א) ומן התכלת והארגמן וגו'. שש לא נאמר כאן ומכאן אני אומר שאין בגדי שרד הללו בגדי בהונא שבבגדי בהונא היה שש אלא הם בגדים שמכסים בהם בלי הקדש בשעת סלוק מסעות שלא היה

however] linen is not mentioned in our verse here [which lists those materials used to make the בגדי שרד]. From this [omission], I say that these בגדי שרד are not priestly garments, for the priestly garments contained linen. Rather these בגדי שרד are vestments used to cover the holy vessels when they were packed up on a journey [from one stopover in the desert to the